

El poeta Ignasi Iglesias

De totes les activitats literàries, la del Teatre és, indubtablement, la que es manifesta més esplendorosa als ulls de la multitud. Pous i Pagès, Pin i Soler, Puig i Ferrater i tants altres com podriem esmentar sense moure'ns del clos de les lletres catalanes, amb tot i ésser excel·lents novel·listes, deuen la popularitat que gaudeixen més a les obres escèniques que a la resta de la producció llur. Res tindrà, doncs, d'extraordinari si el títol que encapsala les presents ratlles causa estranyesa o sorpresa als que s'han habituat a calificar a l'Iglesias de dramaturg, sense tenir en compte que no és la de constructor de peces escèniques la qualitat essencial i verament extraordinària que caracteritza l'admirat renovador—en els seus primers temps—i capdavanter—sempre—del nostre gloriós teatre català.

L'Ignasi Iglesias ha triomfat en el teatre, com ha excel·lit en tots els aspectes de la seva constant actuació, perquè és el poeta més complet, més vigorós i més humà de la renaixença literària a Catalunya. Guimerà assolí les cimes alteroses de la immortalitat perquè era un líric formidable; Russinyol ha conquerit renom i glòria per les seves meravelloses dots d'ironista i d'observador; Iglesias ha esdevingut l'ídol del nostre poble perquè és un poeta. Escorcolleu en el conjunt de la seva obra i trobareu mel pura tant en els seus versos nerviosament cisellats—que injustament viuen a l'ombra de la seva producció escènica—com en el més realista i punyent dels seus drames.

L'Iglesias té el dó de pressentir on s'amaga la flor blanca de la tendresa, de la bondat, de la poesia, i per més que la flor visqui amagada entre l'herbei o les bardisses, ell la troba i la cull per a ofrenar-nos-la fresca, immaculada i aromosa.

Així com la generalitat dels poetes cerquen inspiració en la mar remorejanta, en el cel blau, en la plana lluminosa, en les muntanyes luxuriantes o en la figura d'una donzella gentil, l'Iglesias sols de lluny a lluny es sent commogut pels espectacles de la naturalesa; ordinàriament mostra indiferència per tot ço que es mostra a flor de pell, per ço que està a l'abast de tothom, i s'endinsa en el pregon misteri de les ànimes,—amb preferència de les ànimes torturades pel destí—i si una espurna de bondat o de bellesa fulgura en elles, ja n'hi ha prou per a que el poeta resti enlluernat i no vegi res més que la llumaneta que més tard ha de guspirejar en les figures d'aiguafort que fan reviure sobre l'escenari els dolors o les delícies de la vida.

Si féiem un anàlisi detingut de tots els «personatges» que l'Iglesias empra per a la realització de la seva abundosa obra teatral, veuriem com no ha creat o descrit ni un sol caràcter que no respongui a la tònica general que nosaltres atribuïm a l'il·lustre autor de «Girassol». Totes les figures de l'obra escènica de l'Iglesias són arrencades de la realitat; emprò a mesura que van intervenint en el drama o la comèdia, mentre avancen tramant sàviament les escenes, veureu com el poeta que els alligona i els guia els va despullant de totes les lletjors, de totes les impureses originàries i sense descaracteritzar-les, sense complicacions ni merma de les qualitats psicològiques essencials, queden radiants de bondat i de bellesa als ulls de l'espectador. I és que l'Iglesias, àdhuc propo-

sant-s'ho, no podria crear un personatge torturat per passions malsanes; talment sembla que no tingui aptituds per a descobrir on radica el vici i la perversitat. L'Iglesias, de la vida, i millor que de la vida diriem dels homes, no en veu més que la part bona, no en cospa més que les qualitats; és orb per als defectes. Si un dia arribaven a agredir-lo i no el mataven, esclamaria amb un somriure de pietat: Que generosos han estat...; m'han perdonat la vida!

Quan, en un curt període de la seva vida, anava pels pobles en apostolat patriòtic, va parlar davant d'un públic d'homes d'idees ultra radicals; i creient que podia ésser plaent a l'auditori, feu l'apologia dels nostres obrers i contà una sèrie d'escenes viscudes reflexadores de la delicadesa de la gent humil. En acabar la conferència, se li apropà un dels capdevaners de l'obrerisme i en to d'incrèdula digué a l'orador:—Vostè és un home de sort, senyor Iglesias; jo que m'he passat la vida entre els treballadors de debó, no he gaudit cap de les emocions que vosté, que no més els coneix de vista, ens ha contat amb tanta veemència.—Oh...!—respongué l'Iglesias—és que hi ha cors que atrauen i cors que repel·leixen, i el vostre, company, és dels darrers. I quan explica aquest fet, l'Iglesias acaba esclafint una rialla dringant d'ingenuïtat:—Si sapigués aquell mestre que en arribant a casa vaig trobar damunt de la meua taula un pom de roses enceses, les primeres que havien esclatat en els testos d'un pobre manyà que té la debilitat d'estimar-me i admirar-me!...

Aquest és l'Iglesias home i l'Iglesias literat. La seva personalitat no pot desdoblar-se; en tots els moments de la vida és el mateix i precisament per això la seva obra és obra de poeta més que de dramaturg, obra calenta, humana, amorosa, optimista,... triomfadora! És el poeta del poble que tots estimem i posem tan alt en les nostres devocions, que els pocs insensats que pretenen entelar la seva glòria, fan l'efecte d'aquell boig que no poguent abastar la lluna es desfogava tirant-li cops de pedra.

PERE CAVALLE